

ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»
Навчально-науковий інститут права та безпеки імені князя Володимира Великого

МАУП

Кафедра національної безпеки

Затверджую
Директор Інституту безпеки

Сергія ЛІСЕНКА
“ ”
_____ 2025 р.

Схвалено на засіданні кафедри
Національної безпеки

Протокол № 1 від 07 08 2025 р.

Заст. зав. кафедри

Іван СЕРВЕЦЬКИЙ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ГУМАНІТАРНО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
БЕЗПЕКИ»

Спеціальності: 256 Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)

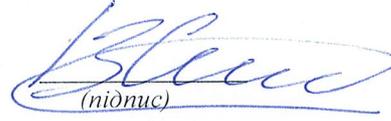
Освітнього рівня: перший (бакалаврський) рівень

Освітньої програми: «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)»

Спеціалізація: _____

Розробник силябусу навчальної дисципліни:

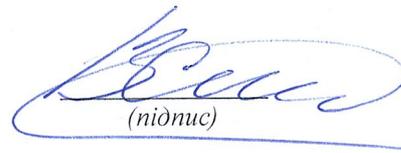
Омельчук Василь Андрійович — Доктор юридичних наук, професор, доцент кафедри національної безпеки

(підпис)

Викладач:

Омельчук Василь Андрійович — Доктор юридичних наук, професор, доцент кафедри національної безпеки

(підпис)

Силябус розглянуто на засіданні кафедри національної безпеки

Протокол № 1 від «07» 08 2025р.

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Гуманітарно-правові механізми забезпечення безпеки
Шифр та назва спеціальності	КЗ Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів і годин	6 кредита/180 год Лекції : 34 Семінарські заняття: 48 Самостійна робота студентів: 98
Терміни вивчення дисципліни	VI семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	екзамен
Сторінка дисципліни на сайті	https://maup.com.ua/assets/files/kafedra/nacbezpeka/sylabus-b/vstup-do-specialnosti-nacionalna-bezpeka.pdf

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

<i>Омельчук Василь Андрійович</i>	
Науковий ступінь	доктор юридичних наук
Вчене звання	Професор
Посада	професор кафедри національної безпеки
Дисципліни, які викладає НПП	Гуманітарно-правові механізми забезпечення безпеки
Напрями наукових досліджень	Права людини, гуманітарне право, міжнародне гуманітарне право, національна безпека.
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	ORCID: https://orcid.org/0000-0002-6345-6887 Google Scholar:
Контактна інформація викладача:	
Е-mail:	
Контактний тел.	+380507417375
Телефон кафедри	
Портфоліо викладача на сайті кафедри/Інституту/Академії	

1.1 Анотація курсу.

Курс «Гуманітарно-правові механізми забезпечення безпеки» є обов'язковою дисципліною для здобувачів першого бакалаврського рівня вищої освіти за спеціальністю 256 Національна безпека. Курс вивчається протягом 6 семестру обсягом 6, що включає 34 години лекцій, 48 годин семінарських занять та 98 годин самостійної роботи здобувачів. Дисципліна знайомить здобувачів із базовими гуманітарними та нормативно-правовими засадами забезпечення безпеки, захисту прав людини в умовах кризових ситуацій, збройних конфліктів та інших загроз національній безпеці держави.

1.2 Предмет вивчення курсу.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сукупність теоретичних положень, норм міжнародного гуманітарного права та національного законодавства, що регулюють суспільні відносини у сфері забезпечення безпеки людини і громадянина, а також правові та гуманітарні механізми захисту під час надзвичайних ситуацій та конфліктів. Опрацювання змісту дисципліни спрямоване на формування у здобувачів належного рівня правової культури та здатності застосовувати гуманітарно-правові інструменти у професійній діяльності для зміцнення безпекового середовища.

1.3 Метою викладання навчальної дисципліни «Гуманітарно-правові механізми забезпечення безпеки» є формування у здобувачів системи фундаментальних знань про правові та гуманітарні стандарти забезпечення національної безпеки, принципи захисту прав людини та механізми реагування на безпекові виклики у правовому полі. Вивчення курсу має забезпечити набуття професійних компетентностей, необхідних для розуміння логіки ухвалення управлінських рішень, застосування норм права в кризових умовах та усвідомлення ролі гуманітарних факторів у загальній архітектурі національної безпеки.

1.4 Завдання: поглиблене засвоєння понятійно-категоріального апарату міжнародного гуманітарного права та національного законодавства у сфері безпеки забезпечення знань про сутність та принципи функціонування правових механізмів розкриття ролі суб'єктів забезпечення безпеки у дотриманні основоположних прав і свобод людини формування уявлення про гуманітарні інструменти захисту населення в умовах збройних конфліктів та надзвичайних ситуацій а також набуття навичок фахового аналізу нормативно-правових актів і застосування отриманих теоретичних знань під час розв'язання типових професійних і практичних ситуацій у сфері забезпечення національної безпеки.

1.5 Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни:

Пререквізити:

«Логіка» — дисципліна формує культуру аналітичного мислення та вміння послідовно аргументувати позицію, що є необхідною основою для коректного тлумачення нормативно-правових актів та розуміння механізмів їх застосування у сфері національної безпеки.

«Філософія» — курс закладає фундаментальні світоглядні та ціннісні орієнтири, що дозволяє здобувачам глибше усвідомити етичні засади захисту прав людини, принципи гуманізму та соціальний вимір безпекового середовища.

«Основи психології» — вивчення дисципліни сприяє розумінню поведінкових реакцій особистості та груп людей у кризових умовах, надзвичайних ситуаціях і конфліктах, що є критично важливим для організації та реалізації ефективних гуманітарних заходів.

«Вступ до спеціальності “Національна безпека”» — базова навчальна дисципліна, яка забезпечує здобувачів первинним понятійно-категоріальним апаратом теорії безпеки, знаннями про архітектуру сектору безпеки і оборони та ключові загрози, на протидію яким спрямовані відповідні правові механізми.

«Правознавство» — курс надає необхідні знання щодо основ теорії держави і права, системи законодавства, видів юридичної відповідальності та принципів верховенства права, без яких неможливе подальше фахове опанування гуманітарно-правових інструментів забезпечення безпеки.

Постреквізити:

1.6 Програмні компетентності (загальні (ЗК); спеціальні (СК)):

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського вільного демократичного суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Забезпечено дисципліною через опрацювання нормативно-правових та гуманітарних стандартів, що формує у здобувачів глибоке розуміння пріоритетності прав і свобод людини навіть в умовах кризових ситуацій та збройних конфліктів. Дисципліна сприяє усвідомленню того, що забезпечення національної безпеки нерозривно пов’язане з верховенством права та демократичними цінностями, формуючи високу громадянську відповідальність майбутнього фахівця.

СК2. Здатність оцінювати сучасний стан і тенденції розвитку правового регулювання у сфері забезпечення національної безпеки та оборони України у контексті європейської та євроатлантичної інтеграції.

Забезпечено дисципліною, оскільки курс передбачає ґрунтовний аналіз національного законодавства та імплементації норм міжнародного гуманітарного права. У процесі вивчення здобувачі набувають здатності фахово оцінювати відповідність національних правових і гуманітарних механізмів європейським та міжнародним стандартам, розуміючи ключові тенденції розвитку правового регулювання у безпековій сфері.

1.7 Очікувані результати навчання (ПРН)

ПРН7. Розуміти і використовувати понятійно-категоріальний апарат теорії національної безпеки щодо структури національної безпеки, об’єктів, суб’єктів та принципів забезпечення національної безпеки.

Забезпечено дисципліною через системне вивчення спеціальної термінології міжнародного гуманітарного права та вітчизняного законодавства. Здобувачі вчаться коректно використовувати правові категорії для аналізу безпекового середовища, чітко визначаючи статус об’єктів захисту та компетенції суб’єктів забезпечення безпеки.

ПРН8. Аналізувати основні напрями забезпечення національної безпеки в державі, включаючи правові основи забезпечення національної безпеки, рівні та види національної безпеки, методи забезпечення національної безпеки, управління безпекою особистості, суспільства та держави через баланс їхніх життєво важливих інтересів, характеристики та критерії забезпечення національної безпеки.

Забезпечено дисципліною, оскільки курс безпосередньо спрямований на дослідження правових основ безпекової діяльності. Здобувачі опановують здатність аналізувати методи забезпечення безпеки через призму гуманітарних вимог, що дозволяє знаходити та підтримувати необхідний баланс між інтересами держави та невід'ємними правами особистості під час надзвичайних ситуацій.

ПРН9. Формулювати та аналізувати основні напрями політики забезпечення національної безпеки, включаючи основні пріоритети національних інтересів в державі, загрози національній безпеці та їх класифікацію за сферами людської діяльності, основи забезпечення національної безпеки в основних сферах життєдіяльності.

Забезпечено дисципліною через вивчення державної політики щодо дотримання норм міжнародного гуманітарного права. Здобувачі набувають здатності формулювати правові пріоритети та комплексно оцінювати загрози гуманітарного характеру, розуміючи їхній деструктивний вплив на реалізацію національних інтересів.

ПРН11. Оцінювати стан безпеки особистості, суспільства та держави за окремими сферами забезпечення і видами діяльності на основі положень теорії безпеки окремих сфер забезпечення національної безпеки і видів діяльності.

Забезпечено дисципліною, оскільки в межах курсу здобувачі навчаються здійснювати об'єктивну оцінку безпекового стану з точки зору дотримання невід'ємних прав людини. Це створює підґрунтя для фахового аналізу наслідків кризових явищ та конфліктів для стабільності суспільства і держави.

ПРН12. Планувати та організовувати професійну діяльність в окремих сферах забезпечення національної безпеки та видах діяльності для забезпечення безпеки окремої сфери і виду діяльності держави та організації.

Забезпечено дисципліною через формування стійких навичок застосування правових норм у практичній площині. Здобувачі усвідомлюють, як саме планувати та організовувати безпекові заходи з урахуванням імперативних обмежень, встановлених гуманітарним правом, що гарантує законність їхньої майбутньої професійної діяльності.

ПРН13. Аналізувати та упорядковувати основні властивості об'єктів безпеки окремих сфер забезпечення національної безпеки і видів діяльності та здійснювати класифікацію загроз об'єктам безпеки, класифікацію та ранжирування джерел загроз і вразливостей безпеки.

Забезпечено дисципліною, оскільки курс надає необхідний методологічний інструментарій для ідентифікації гуманітарних загроз. Здобувачі набувають здатності класифікувати правопорушення у безпековій сфері, оцінювати рівень ризику для цивільного населення та інших захищених об'єктів.

ПРН15. Характеризувати складові системи забезпечення безпеки за окремою сферою забезпечення національної безпеки і видом діяльності, включаючи повноваження і функції суб'єктів, їх основні завдання, контроль за здійсненням ними заходів забезпечення національної безпеки.

Забезпечено дисципліною через детальне вивчення повноважень державних інституцій та міжнародних організацій у гуманітарній сфері. Здобувачі засвоюють

механізми правового та цивільного контролю за дотриманням норм законодавства суб'єктами безпеки під час виконання ними функціональних завдань.

2. Зміст навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ГУМАНІТАРНОЇ БЕЗПЕКИ ТА МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА

Тема 1. Поняття та сутність гуманітарно-правових механізмів у системі національної безпеки
Тема спрямована на формування у здобувачів вищої освіти цілісного уявлення про гуманітарно-правові механізми, їх місце в системі національної безпеки та роль у забезпеченні стійкості держави. У процесі опанування теми здобувачі засвоюють базові підходи до розуміння гуманітарної безпеки як багатовимірного явища, що охоплює захист інтересів особистості під час кризових ситуацій, а також набувають первинних навичок інтерпретації правових процесів у контексті сучасних викликів.

Тема 2. Джерела та базові принципи міжнародного гуманітарного права
Вивчення цієї теми покликане забезпечити здобувачів знаннями про систему джерел міжнародного гуманітарного права, його основоположні принципи та нормативну базу. Тема формує здатність коректно використовувати правові категорії для аналізу безпекового середовища, розуміти ієрархію міжнародних договорів та звичаєвого права, а також усвідомлювати значення законності у сфері публічного управління безпекою.

Тема 3. Захист прав людини в умовах надзвичайних ситуацій та збройних конфліктів
Тема спрямована на засвоєння здобувачами уявлення про стандарти захисту прав людини під час кризових явищ, надзвичайних ситуацій та збройних конфліктів. Опанування теми розвиває здатність аналізувати механізми забезпечення невід'ємних прав особистості, межі допустимого обмеження прав з боку держави та організаційні моделі ухвалення управлінських рішень, що гарантують безпеку громадян.

Тема 4. Суб'єкти гуманітарно-правового забезпечення безпеки та їх повноваження
Тема спрямована на формування розуміння інституційної архітектури гуманітарно-правового забезпечення, повноважень державних органів, сектору безпеки і оборони та міжнародних організацій. Вивчення теми забезпечує усвідомлення ролі правового регулювання у визначенні компетенцій суб'єктів безпеки та встановленні гарантій від зловживань владою, а також розвиває здатність співвідносити управлінські рішення з вимогами демократичної держави.

Тема 5. Взаємозв'язок гуманітарної, правової та національної безпеки держави
Тема формує у здобувачів розуміння взаємозалежності гуманітарної сфери, правового регулювання та загального стану національної безпеки як базової умови державної стійкості. Вивчення теми спрямоване на засвоєння комплексного характеру викликів, логіки їх ідентифікації та первинного оцінювання наслідків для суспільства, а також на розуміння ролі державної політики у протидії дестабілізаційним чинникам.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ ТА ЦИВІЛЬНИХ ОБ'ЄКТІВ

Тема 6. Правовий статус учасників збройних конфліктів та осіб під захистом
Тема дає можливість засвоїти правовий статус комбатантів, некомбатантів, військовополонених та осіб, які перебувають під захистом. Вивчення теми спрямоване на розвиток здатності розмежовувати категорії осіб згідно з вимогами міжнародного законодавства, аналізувати правові наслідки їхніх дій та усвідомлювати значення правових механізмів у сфері захисту життя та гідності людини.

Тема 7. Механізми захисту цивільного населення та соціально вразливих груп
Тема спрямована на формування уявлення про гуманітарні інструменти захисту мирного населення, біженців, внутрішньо переміщених осіб та інших вразливих груп. Опанування теми дає здобувачам можливість зрозуміти загальну логіку функціонування державних механізмів підтримки, принципи планування евакуаційних заходів та координації дій у ситуаціях гуманітарних криз.

Тема 8. Правовий режим захисту цивільних об'єктів та критичної інфраструктури
Тема спрямована на засвоєння здобувачами базових знань про правовий режим захисту цивільної інфраструктури, медичних закладів та культурних цінностей. Вивчення теми формує уявлення про заборону нападів на об'єкти, що забезпечують життєдіяльність суспільства, взаємодію суб'єктів, відповідальних за їх охорону, та необхідність поєднання правових і організаційних інструментів для забезпечення ефективності захисту.

Тема 9. Гуманітарна допомога та правове регулювання діяльності гуманітарних організацій
Тема дає можливість зрозуміти принципи надання гуманітарної допомоги, статус міжнародних місій та правові засади їхньої діяльності на території держави. Вивчення теми спрямоване на формування здатності аналізувати механізми координації гуманітарних зусиль, визначати пріоритети забезпечення безперервності постачання життєво важливих ресурсів та усвідомлювати роль держави у сприянні роботі гуманітарних організацій.

Тема 10. Обмеження методів та засобів ведення бойових дій згідно з міжнародними стандартами
Тема спрямована на формування цілісного бачення правових обмежень щодо використання певних видів зброї та тактик ведення бойових дій. Опанування теми дозволяє здобувачам усвідомити принцип пропорційності, заборону заподіяння зайвих страждань та екологічної шкоди, а також зрозуміти, як недотримання цих стандартів впливає на життєво важливі інтереси держави і громадян.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТА ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ГУМАНІТАРНО-ПРАВОВИХ НОРМ У НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Тема 11. Міжнародно-правова відповідальність за порушення норм гуманітарного права
Тема допомагає сформуванню у здобувачів теоретичні знання щодо видів міжнародно-правової відповідальності держави та індивідуальної кримінальної відповідальності за серйозні порушення гуманітарного права. Вивчення теми спрямоване на розвиток системного юридичного мислення, необхідного для оцінювання уразливостей та застосування правового підходу як базового стандарту професійної діяльності.

Тема 12. Механізми розслідування воєнних злочинів та злочинів проти людяності
Тема дає можливість засвоїти процедури ідентифікації, фіксації та розслідування воєнних злочинів, а також роль національних судів та міжнародних кримінальних інстанцій. Вивчення теми спрямоване на розуміння інституційних підходів до забезпечення невідворотності покарання, протидії безкарності та відновлення справедливості у діяльності державних структур.

Тема 13. Імплементация норм міжнародного гуманітарного права у законодавство України
Тема спрямована на формування уявлення про процеси адаптації національного кримінального та адміністративного законодавства до вимог міжнародних договорів. Вивчення теми дозволяє здобувачам усвідомити роль законотворчої діяльності у запобіганні загрозам, зміцненні правової системи держави та забезпеченні державної стійкості.

Тема 14. Роль органів публічної влади та сектору безпеки у дотриманні гуманітарних стандартів
Тема спрямована на формування у здобувачів розуміння професійних стандартів діяльності органів публічної влади та збройних формувань у контексті

Підсумкове оцінювання	Сума балів за семінари	Сума балів за самостійні роботи	Модульна контрольна робота	Сума балів за екзамен	Загальна сума
	36	9	15	40	100

5.1 Відвідування та робота на семінарських (практичних) заняттях та критерії їх оцінювання

Під час вивчення курсу виконується *робота на семінарських (практичних) заняттях по кожній з тем.*

Критерії оцінювання:

правильність відповідей та розрахунків – від 0 до 3 балів;

відповідність оформлення практичних робіт вимогам – 1 бал.

(враховуються лише за умови нарахування балів за правильність відповідей).

Робота на семінарському занятті оцінюється у **4 бали**.

Максимальна кількість балів за семінарські (практичні) заняття по курсу – **36 балів**.

Зміст практичних занять

№ з/п	Назва теми
1	<p>Тема 1. Поняття та сутність гуманітарно-правових механізмів у системі національної безпеки</p> <p>Завдання:</p> <p>Проаналізувати базові підходи до визначення гуманітарної безпеки та пояснити її зв'язок із загальнодержавною системою захисту .</p> <p>Скласти схему взаємозв'язку інтересів особистості, суспільства і держави у контексті забезпечення гуманітарних прав.</p> <p>Розглянути приклади сучасних загроз та визначити, як саме правові механізми здатні мінімізувати їхній вплив. Результат:</p> <p>Здобувачі зможуть систематизувати уявлення про сутність гуманітарно-правового забезпечення безпеки.</p> <p>Вміння розмежовувати об'єкти захисту та інтерпретувати гуманітарні загрози у системній логіці.</p> <p>Формування навичок узагальнення теоретичних знань і коректного використання базових правових понять. Дискусія:</p> <p>Обговорити, як поєднати імперативи національної безпеки з абсолютними гарантіями прав людини.</p> <p>Порівняти підходи до розуміння безпеки виключно як захисту територіальної цілісності та як безпеки самої людини.</p> <p>Розглянути ситуації, коли інтереси держави вступають у суперечність із гуманітарними потребами населення.</p> <p>Тема 2. Джерела та базові принципи міжнародного гуманітарного права</p> <p>Завдання:</p> <p>Визначити структуру джерел міжнародного гуманітарного права та охарактеризувати їхню ієрархію.</p> <p>Скласти таблицю основоположних принципів гуманітарного права та критеріїв їх практичного застосування.</p>

Проаналізувати роль міжнародних договорів та міжнародного звичаєвого права у формуванні національного законодавства. Результат:

Здобувачі зможуть використовувати понятійний апарат міжнародного публічного та гуманітарного права.

Вміння визначати межі дії правових норм у часі, просторі та за колом осіб.

Формування здатності до системного бачення нормативної архітектури міжнародної безпеки. Дискусія:

Обговорити проблему обов'язковості виконання норм звичаєвого права державами, які не ратифікували відповідні конвенції .

Порівняти ефективність договірного регулювання та м'якого права у сучасних умовах.

Розглянути випадки колізій між нормами національного та міжнародного права.

Тема 3. Захист прав людини в умовах надзвичайних ситуацій та збройних конфліктів

Завдання:

Проаналізувати правові підстави та межі тимчасового обмеження конституційних прав громадян у кризових умовах.

Скласти схему абсолютних прав людини, які не підлягають обмеженню за жодних обставин.

Розглянути приклад запровадження спеціального правового режиму та оцінити його пропорційність і законність. Результат:

Здобувачі зможуть обґрунтовувати необхідність збереження правових меж під час ліквідації загроз.

Вміння оцінювати управлінські рішення через критерії законності, пропорційності та поваги до людської гідності.

Формування навичок фахового правового аналізу обмежень у сфері безпекової діяльності. Дискусія:

Обговорити межі допустимого втручання держави у приватне життя заради суспільної безпеки.

Порівняти стандарти захисту прав людини у мирний час та під час збройних конфліктів.

Розглянути конфлікти між оперативною ефективністю та необхідністю дотримання правових процедур.

Тема 4. Суб'єкти гуманітарно-правового забезпечення безпеки та їх повноваження

Завдання:

Проаналізувати інституційну побудову системи забезпечення гуманітарної безпеки та логіку її координації.

Скласти схему міжвідомчої взаємодії суб'єктів владних повноважень у випадку виникнення гуманітарної кризи.

Розглянути кейс ухвалення рішення міжнародною організацією та визначити його вплив на національну безпеку. Результат:

Здобувачі зможуть пояснювати компетенцію ключових державних та міжнародних інститутів.

Вміння аналізувати механізми координації, відповідальності та підзвітності суб'єктів безпеки.

Формування навичок опису управлінського циклу у сфері забезпечення прав людини.

Дискусія:

Обговорити проблему дублювання функцій між державними органами та міжнародними місіями.

Порівняти централізовані й децентралізовані моделі управління гуманітарними процесами.

Розглянути ризики інституційної фрагментації під час масштабних криз.

Тема 5. Взаємозв'язок гуманітарної, правової та національної безпеки держави

Завдання:

Визначити основні загрози гуманітарного характеру та пояснити їхній вплив на загальну державну стійкість .

Скласти схему трансформації соціально-гуманітарної кризи у пряму загрозу національній безпеці.

Проаналізувати кейс масового порушення прав людини та запропонувати набір пріоритетних заходів державного реагування. Результат:

Здобувачі зможуть класифікувати загрози гуманітарній сфері та пояснювати їхній системний зв'язок із безпекою держави.

Вміння визначати пріоритети правового реагування та аргументувати доцільність вжитих заходів.

Формування навичок інтегрованого мислення у розробці безпекової політики.

Дискусія:

Обговорити, чи може ефективна соціально-гуманітарна політика розглядатися як превентивний інструмент національної безпеки.

Порівняти довгострокові стратегії розвитку та короткострокові заходи правового примусу.

Розглянути проблему дефіциту ресурсів під час одночасного подолання кількох криз.

Тема 6. Правовий статус учасників збройних конфліктів та осіб під захистом

Завдання:

Визначити критерії набуття статусу комбатанта згідно з нормами міжнародного гуманітарного права.

Скласти порівняльну таблицю прав та обов'язків комбатантів, некомбатантів та військовополонених.

Розглянути навчальну ситуацію щодо затримання особи під час конфлікту та здійснити її правову кваліфікацію. Результат:

Здобувачі зможуть чітко розрізняти категорії осіб, що беруть участь у конфлікті, та осіб, які перебувають під захистом.

Вміння застосовувати норми Женевських конвенцій до конкретних практичних ситуацій.

Формування здатності аргументовано обґрунтовувати статус особи у правовому полі.

Дискусія:

Обговорити правовий статус добровольчих формувань та приватних військових компаній.

Порівняти поняття найманства та законної участі у збройному конфлікті.

Розглянути проблему ідентифікації осіб, які безпосередньо беруть участь у бойових діях без відповідних розпізнавальних знаків.

Тема 7. Механізми захисту цивільного населення та соціально вразливих груп

Завдання:

Проаналізувати зобов'язання держави щодо забезпечення життєвих потреб цивільного населення в умовах кризи.

Скласти схему організації евакуаційних заходів та створення гуманітарних коридорів.

Розглянути кейс порушення прав внутрішньо переміщених осіб та визначити шляхи правового відновлення. Результат:

Здобувачі зможуть пояснювати механізми захисту вразливих груп населення.

Вміння визначати відповідальних суб'єктів та необхідні правові кроки для організації захисту.

Формування навичок оцінювання ефективності дій місцевої влади та військового командування. Дискусія:

Обговорити пріоритетність надання допомоги різним категоріям вразливих груп за умов обмежених ресурсів.

Порівняти міжнародні стандарти поводження з біженцями та національні реалії.
Розглянути відповідальність влади за несвоєчасну евакуацію населення із зон небезпеки.

Тема 8. Правовий режим захисту цивільних об'єктів та критичної інфраструктури

Завдання:

Визначити критерії, за якими об'єкт визнається цивільним та таким, що не підлягає нападу .

Скласти схему абсолютних заборон щодо нападів на медичні заклади, культурні цінності та об'єкти, необхідні для виживання населення.

Проаналізувати кейс руйнування об'єкта енергетичної інфраструктури та оцінити його правові наслідки. Результат:

Здобувачі зможуть ідентифікувати об'єкти, що перебувають під спеціальним міжнародно-правовим захистом.

Вміння застосовувати принцип розрізнення під час планування та проведення спеціальних заходів.

Формування навичок аналізу загроз для критичної інфраструктури у гуманітарному вимірі. Дискусія:

Обговорити проблему втрати об'єктом цивільного статусу у разі його використання у військових цілях .

Порівняти військову необхідність та гуманітарні наслідки руйнування об'єктів подвійного призначення.

Розглянути принципи доведення умислу під час нападів на захищену інфраструктуру.

Тема 9. Гуманітарна допомога та правове регулювання діяльності гуманітарних організацій

Завдання:

Охарактеризувати фундаментальні принципи гуманітарної діяльності: нейтральність, неупередженість, незалежність та гуманність.

Скласти схему взаємодії урядових структур із Міжнародним рухом Червоного Хреста і Червоного Півмісяця та агенціями Організації Об'єднаних Націй.

Розглянути ситуацію блокування гуманітарного конвою та визначити правові механізми розв'язання проблеми. Результат:

Здобувачі зможуть пояснювати мандат та правовий статус міжнародних гуманітарних місій.

Вміння визначати правові основи для надання згоди держави на розгортання гуманітарних операцій.

Формування навичок вирішення конфліктних ситуацій під час доставки допомоги.

Дискусія:

Обговорити, де проходить межа між захистом державного суверенітету та обов'язком прийняти міжнародну допомогу .

Порівняти роль неурядових організацій та державних інституцій у подоланні наслідків криз.

Розглянути ризики політизації гуманітарної допомоги.

Тема 10. Обмеження методів та засобів ведення бойових дій згідно з міжнародними стандартами

Завдання:

Проаналізувати міжнародні конвенції, що забороняють або обмежують застосування конкретних видів зброї.

Скласти схему реалізації принципу пропорційності та заборони заподіяння зайвих страждань під час вибору засобів ураження.

Розглянути кейс застосування невибіркової зброї у населеному пункті та здійснити правовий аналіз. Результат:

Здобувачі зможуть застосовувати критерії законності щодо методів ведення збройної боротьби.

Вміння оцінювати тактичні рішення через призму міжнародного гуманітарного права. Формування навичок обґрунтування заборони методів, що завдають масштабної екологічної шкоди. Дискусія:

Обговорити правові прогалини у регулюванні застосування новітніх технологій, зокрема автономних систем озброєння та кіберзброї.

Порівняти вимоги військової необхідності та імператив збереження цивільних життів.

Розглянути проблему доведення факту використання заборонених засобів у сучасних умовах.

Тема 11. Міжнародно-правова відповідальність за порушення норм гуманітарного права

Завдання:

Визначити підстави та форми міжнародно-правової відповідальності держави за порушення зобов'язань.

Скласти таблицю елементів воєнного злочину та злочину проти людяності згідно з Римським статутом.

Проаналізувати інститут командної відповідальності та обов'язок запобігання правопорушенням. Результат:

Здобувачі зможуть класифікувати найтяжчі міжнародні злочини.

Вміння аргументувати наявність підстав для притягнення до індивідуальної кримінальної відповідальності.

Формування навичок роботи з прецедентною практикою міжнародних трибуналів.

Дискусія:

Обговорити співвідношення відповідальності держави та персональної кримінальної відповідальності посадових осіб.

Порівняти принципи універсальної юрисдикції та юрисдикції міжнародних судових установ.

Розглянути питання зняття імунітетів з вищих посадових осіб держави.

Тема 12. Механізми розслідування воєнних злочинів та злочинів проти людяності

Завдання:

Проаналізувати алгоритм фіксації та документування порушень міжнародного гуманітарного права національними правоохоронними органами.

Скласти схему взаємодії національних слідчих органів із Міжнародним кримінальним судом та іншими міжнародними інстанціями.

Розглянути навчальний кейс щодо збору доказової бази у зоні конфлікту та визначити ключові процесуальні вимоги. Результат:

Здобувачі зможуть пояснювати стандарти доказування у справах про міжнародні злочини.

Вміння визначати роль інформаційно-аналітичного забезпечення у процесі притягнення до відповідальності.

Формування навичок критичного ставлення до зібраних даних та показань свідків.

Дискусія:

Обговорити проблеми забезпечення безпеки свідків та потерпілих під час розслідування воєнних злочинів.

Порівняти використання інформації з відкритих джерел та традиційних методів збору доказів.

Розглянути механізми запобігання фальсифікації доказів в умовах інформаційної війни.

Тема 13. Імплементация норм міжнародного гуманітарного права у законодавство України

Завдання:

Проаналізувати стан відображення норм Женевських конвенцій у Кримінальному кодексі України.

Скласти таблицю відповідності міжнародних стандартів та чинних національних нормативно-правових актів.

Розглянути приклад судової практики застосування норм міжнародного гуманітарного права національними судами. Результат:

Здобувачі зможуть орієнтуватися у національному законодавстві, що регулює безпекову діяльність.

Вміння виявляти правові прогалини та колізії у процесі імплементації міжнародних зобов'язань.

Формування навичок підготовки пропозицій щодо вдосконалення нормативно-правової бази. Дискусія:

Обговорити перешкоди на шляху повної гармонізації національного та міжнародного кримінального права.

Порівняти підходи різних держав до інкорпорації норм гуманітарного права у внутрішнє законодавство.

Розглянути доцільність створення спеціалізованих судових палат для розгляду воєнних злочинів.

Тема 14. Роль органів публічної влади та сектору безпеки у дотриманні гуманітарних стандартів

Завдання:

Визначити обов'язки військового командування та цивільного керівництва щодо вивчення та поширення знань з гуманітарного права.

Скласти схему механізмів демократичного цивільного контролю за діяльністю суб'єктів сектору безпеки і оборони.

Розглянути ситуацію моральної та правової дилеми під час виконання наказу та запропонувати обґрунтований варіант дій. Результат:

Здобувачі зможуть аргументувати необхідність суворого дотримання етики й підзвітності у безпековій сфері.

Вміння оцінювати управлінські рішення через призму поваги до прав людини та суспільної довіри.

Формування навичок професійної аргументації в умовах конфлікту між наказом та правовою нормою. Дискусія:

Обговорити правові наслідки виконання явно злочинного наказу підлеглими.

Порівняти дисциплінарну та кримінальну відповідальність за порушення правил несення служби.

Розглянути механізми захисту осіб, які повідомляють про факти порушень гуманітарного права у збройних силах .

Тема 15. Інтегрована модель гуманітарно-правового забезпечення стійкості держави та суспільства

Завдання:

Узагальнити структуру механізмів гуманітарно-правового захисту та визначити їхнє місце в системі національної безпеки.

Скласти інтегровану схему: гуманітарна загроза — правовий інструмент — суб'єкт реагування — механізм відповідальності.

Підготувати комплексний аналітичний висновок щодо стану дотримання гуманітарного права у заданому сценарії. Результат:

Здобувачі зможуть інтегрувати правові та безпекові знання курсу у цілісну модель професійної діяльності.

Вміння логічно формулювати висновки, спираючись на нормативну базу, та обґрунтовувати стратегічні пріоритети.

Формування готовності до самостійного застосування гуманітарно-правових

	<p>механізмів на практиці. Дискусія: Обговорити, які правові компетентності є найбільш затребуваними для сучасного фахівця з національної безпеки. Порівняти ефективність міжнародного тиску та внутрішньодержавних механізмів у забезпеченні прав людини. Розглянути перспективи розвитку міжнародного гуманітарного права з огляду на характер сучасних загроз.</p>
Усього за навчальною дисципліною	

5.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Під час вивчення курсу виконуються завдання для самостійних робіт до 19 тем.

Критерії оцінювання:

Змістовність, відповідність темі та вимогам оформлення – 1 бал.

Максимальна кількість балів за одиницю самостійної роботи – 1 бал.

Максимальна кількість балів за самостійну роботу по курсу – 19 балів.

Зміст завдань для самостійної роботи здобувача (СРЗ)

№ п/п	Зміст самостійної роботи здобувача вищої освіти	Форми контролю СРЗ
1	<p>Тема 1. Поняття та сутність гуманітарно-правових механізмів у системі національної безпеки</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Проаналізувати еволюцію підходів до розуміння гуманітарної безпеки та скласти хронологічну таблицю ключових етапів становлення міжнародного гуманітарного права. Підготувати короткий огляд впливу міжнародних конвенцій на сучасну систему забезпечення національної безпеки держави.</p>	Презентація результатів
2	<p>Тема 2. Джерела та базові принципи міжнародного гуманітарного права</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Систематизувати ключові джерела міжнародного гуманітарного права та скласти глосарій із короткими науково-коректними визначеннями базових принципів. Скласти структурну схему співвідношення договірної та звичаєвої міжнародного права у безпековій сфері.</p>	Презентація результатів
3	<p>Тема 3. Захист прав людини в умовах надзвичайних ситуацій та збройних конфліктів</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Проаналізувати правові підстави для тимчасового відступу держав від зобов'язань щодо прав людини під</p>	Презентація результатів

	<p>час кризових ситуацій. Підготувати короткий огляд абсолютних прав, які не підлягають обмеженню, та запропонувати обґрунтовані напрями мінімізації ризиків їх порушення.</p>	
4	<p>Тема 4. Суб'єкти гуманітарно-правового забезпечення безпеки та їх повноваження</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Проаналізувати базові принципи інституційної взаємодії державних органів та міжнародних організацій у сфері безпеки. Розглянути один приклад реалізації повноважень суб'єктом безпеки і підготувати короткий висновок щодо його відповідності критеріям законності та підзвітності.</p>	Презентація результатів
5	<p>Тема 5. Взаємозв'язок гуманітарної, правової та національної безпеки держави</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Скласти класифікацію ключових гуманітарних загроз та подати її у вигляді таблиці: загроза — можливі наслідки — правові інструменти реагування. Підготувати короткий аналітичний огляд одного гуманітарного ризику та обґрунтувати управлінські рішення для зниження його впливу на стійкість держави.</p>	Презентація результатів
6	<p>Тема 6. Правовий статус учасників збройних конфліктів та осіб під захистом</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Визначити типові критерії статусу комбатанта та особи під захистом, скласти таблицю відповідних прав та обов'язків згідно з Женевськими конвенціями. Підготувати короткий огляд правових наслідків участі найманців у конфліктах та пояснити їхнє значення для забезпечення стійкості правопорядку.</p>	Презентація результатів
7	<p>Тема 7. Механізми захисту цивільного населення та соціально вразливих груп</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Проаналізувати місце цивільного захисту у структурі міжнародного гуманітарного права та скласти схему взаємозв'язку евакуаційних заходів із забезпеченням права на життя. Підготувати короткий аналітичний опис одного сценарію гуманітарної кризи із визначенням рівнів реагування та ролей державних суб'єктів.</p>	Презентація результатів
8	<p>Тема 8. Правовий режим захисту цивільних об'єктів та критичної інфраструктури</p>	Презентація результатів

	<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Скласти схему управління безпекою об'єктів критичної інфраструктури: попередження — готовність — реагування — відновлення, коротко описавши зміст правового режиму. Підготувати короткий огляд одного кейсу нападу на цивільний об'єкт з визначенням ключових правових порушень.</p>	
9	<p>Тема 9. Гуманітарна допомога та правове регулювання діяльності гуманітарних організацій</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Визначити поняття нейтральності та незалежності гуманітарних організацій й скласти таблицю: організація — мандат — основні завдання — механізми доступу до постраждалих. Підготувати короткий аналітичний огляд підходів до забезпечення безперервності надання гуманітарної допомоги.</p>	Презентація результатів
10	<p>Тема 10. Обмеження методів та засобів ведення бойових дій згідно з міжнародними стандартами</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Скласти схему взаємозалежності вибору засобів ведення бойових дій та наслідків для цивільного населення. Підготувати короткий огляд однієї міжнародної конвенції про заборону певного виду зброї та визначити її безпекові наслідки для держави й суспільства.</p>	Презентація результатів
11	<p>Тема 11. Міжнародно-правова відповідальність за порушення норм гуманітарного права</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Розробити матрицю оцінювання серйозних порушень міжнародного гуманітарного права та застосувати її до п'яти воєнних злочинів з коротким поясненням міри відповідальності. Скласти класифікацію джерел міжнародно-правової відповідальності та підготувати короткий висновок.</p>	Презентація результатів
12	<p>Тема 12. Механізми розслідування воєнних злочинів та злочинів проти людяності</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Проаналізувати типові проблеми збору доказової бази у зонах конфліктів та скласти таблицю: загроза втрати доказів — фактори виникнення — профілактика — реагування. Підготувати короткий огляд ролі</p>	Презентація результатів

	Міжнародного кримінального суду у запобіганні безкарності.	
13	<p>Тема 13. Імплементация норм міжнародного гуманітарного права у законодавство України</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Скласти схему інформаційно-аналітичного циклу законотворчого процесу у безпековій сфері: формування потреб — збір даних — аналіз — рішення — імплементация. Розглянути приклад колізії норм та визначити, які правові висновки необхідні для її коректної оцінки.</p>	Презентація результатів
14	<p>Тема 14. Роль органів публічної влади та сектору безпеки у дотриманні гуманітарних стандартів</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Проаналізувати ключові етичні принципи діяльності фахівця у безпековій сфері та скласти таблицю: принцип — зміст — ризики порушення — можливі наслідки для довіри та законності. Описати одну ситуацію професійної дилеми і підготувати короткий висновок щодо належної моделі поведінки.</p>	Презентація результатів
15	<p>Тема 15. Інтегрована модель гуманітарно-правового забезпечення стійкості держави та суспільства</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Скласти інтегровану схему гуманітарно-правової безпеки: сфери — об'єкти — загрози — суб'єкти — інструменти забезпечення — критерії оцінки, та коротко пояснити логіку взаємозв'язків.</p>	Презентація результатів

Реферат є формою самостійної роботи здобувача, метою якої є поглиблення та засвоєння знань з дисципліни «Гуманітарно-правові механізми забезпечення безпеки».

Тему реферату здобувач визначає за першою буквою за списком групи.

В окремих випадках здобувач може самостійно запропонувати та розробити тему реферату, попередньо обговоривши її з викладачем.

Структура, зміст і тема рефератів визначаються програмою курсу, що зумовлює таку послідовність роботи:

вибір теми;

розробка плану;

ознайомлення з рекомендованою літературою;

написання та оформлення роботи.

При написанні реферату та його оформленні варто керуватися такими критеріями:

обґрунтування вибраної теми;
 опрацювання відповідної літератури;
 наявність авторського розділу;
 наявність списку використаних джерел.

Цитати та статистичні матеріали слід обов'язково супроводжувати посиланнями на джерела інформації, які мають бути відображені у списку використаних джерел. Посилання на інформаційні джерела необхідно подавати по тексту у квадратних дужках, наприклад [15, с. 74], 15 – це порядковий номер джерела у списку літератури, а 74 – сторінка із вказаного джерела.

Реферат має складатися із вступу (актуальність теми, предмет, об'єкт, мета, завдання), основної частини (визначення проблеми та послідовне її розкриття), висновків та списку використаних літературних джерел.

Загальний обсяг реферату – до 20 машинописних сторінки формату А4 з 14 шрифтом та інтервалом 1,5, із полями (верхнє/нижнє – 2 см, ліве – 3 см, праве – 1 см.).

Слід мати на увазі, що головною вимогою до реферату є розкриття суті питань, а не кількість сторінок.

Теми рефератів

Теми рефератів:

- 1 Поняття та еволюція міжнародного гуманітарного права у системі забезпечення безпеки.
- 2 Співвідношення норм міжнародного гуманітарного права та права прав людини.
- 3 Звичаєві норми міжнародного гуманітарного права та їхнє значення у сучасних збройних конфліктах.
- 4 Гуманітарна безпека як невід'ємна складова національної безпеки держави.
- 5 Правові підстави та межі обмеження конституційних прав громадян в умовах воєнного стану.
- 6 Механізми забезпечення балансу між інтересами національної безпеки та фундаментальними правами людини.
- 7 Правовий статус комбатантів та військовополонених згідно з Женевськими конвенціями.
- 8 Особливості правового статусу некомбатантів та осіб, що супроводжують збройні сили.
- 9 Правове регулювання участі іноземних добровольців у збройних конфліктах.
- 10 Міжнародно-правовий статус та проблеми ідентифікації найманців.
- 11 Механізми захисту цивільного населення під час ведення бойових дій.
- 12 Правовий захист внутрішньо переміщених осіб та біженців в умовах збройних конфліктів.
- 13 Особливості міжнародно-правового захисту жінок та дітей під час гуманітарних криз.
- 14 Захист журналістів та працівників засобів масової інформації у зонах бойових дій.
- 15 Правовий статус та гарантії діяльності медичного і духовного персоналу.
- 16 Захист медичних установ та санітарного транспорту згідно з міжнародними стандартами.
- 17 Правовий режим захисту об'єктів цивільної та критичної інфраструктури.
- 18 Міжнародно-правова охорона культурних цінностей під час збройних конфліктів.
- 19 Захист природного середовища під час ведення бойових дій та мінімізація екологічної шкоди.

- 20 Правове регулювання статусу установок і споруд, що містять небезпечні сили.
- 21 Міжнародно-правові засади надання гуманітарної допомоги цивільному населенню.
- 22 Мандат та правовий статус Міжнародного комітету Червоного Хреста.
- 23 Правове регулювання діяльності неурядових організацій у гуманітарній сфері.
- 24 Принцип розрізнення та його реалізація під час планування спеціальних військових операцій.
- 25 Принцип пропорційності у міжнародному гуманітарному праві та безпековій діяльності.
- 26 Заборонені методи та засоби ведення бойових дій крізь призму міжнародного права.
- 27 Правове регулювання застосування високоточної зброї та безпілотних літальних апаратів.
- 28 Гуманітарно-правові проблеми використання автономних систем озброєння.
- 29 Заборона застосування протипіхотних мін та касетних боєприпасів у міжнародних конвенціях.
- 30 Правове регулювання ведення бойових дій у кіберпросторі та захист цивільної кіберінфраструктури.
- 31 Інформаційні операції та міжнародне гуманітарне право з визначенням меж дозволеного.
- 32 Міжнародно-правова відповідальність держави за порушення норм гуманітарного права.
- 33 Індивідуальна кримінальна відповідальність за воєнні злочини та злочини проти людяності.
- 34 Доктрина командної відповідальності у міжнародному кримінальному праві.
- 35 Правові засади створення та діяльності міжнародних кримінальних трибуналів.
- 36 Юрисдикція та практика діяльності Міжнародного кримінального суду.
- 37 Механізми розслідування серйозних порушень міжнародного гуманітарного права.
- 38 Взаємодія національних правоохоронних органів з міжнародними судовими інстанціями.
- 39 Специфіка збору та фіксації доказів воєнних злочинів у зоні збройного конфлікту.
- 40 Використання відкритих джерел інформації під час розслідування злочинів проти людяності.
- 41 Імплементация норм міжнародного гуманітарного права у кримінальне законодавство України.
- 42 Роль національних судів у притягненні до відповідальності за воєнні злочини.
- 43 Правовий механізм захисту свідків та потерпілих у справах про міжнародні злочини.
- 44 Відшкодування шкоди жертвам збройних конфліктів з урахуванням національного та міжнародного досвіду.
- 45 Забезпечення демократичного цивільного контролю за діяльністю сектору безпеки і оборони.
- 46 Правові аспекти взаємодії військового командування з органами місцевого самоврядування у гуманітарних питаннях.
- 47 Роль військових юрисконсультів у забезпеченні дотримання норм міжнародного гуманітарного права.
- 48 Інтеграція стандартів міжнародного гуманітарного права у програми підготовки військовослужбовців.
- 49 Етичні та правові дилеми застосування сили під час проведення контртерористичних операцій.

50 Перспективи розвитку міжнародного гуманітарного права в умовах гібридних та асиметричних загроз.

5.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Проведення модульного контролю з дисципліни «Гуманітарно-правові механізми забезпечення безпеки».

здійснюється у формі тестового завдання.

Тестові завдання стосуються термінології, функцій, принципів та особливостей адміністративного судочинства.

Запитання формулюються з урахуванням принципів:

Лаконічність: чіткі та стислі формулювання.

Завершеність: відповіді охоплюють всі аспекти запитання.

Гомогенність: правильні та неправильні варіанти відповіді логічно та граматично подібні.

Вибірковість: питання стосуються суттєвих аспектів вивченого матеріалу.

Завдання передбачають вибір одного правильного варіанта з трьох запропонованих.

Кожне тестове завдання оцінюється в **1 бал**. (1 бал – відповідь правильна; 0 балів – відповідь неправильна).

Загальна максимальна можлива кількість балів за модульну контрольну роботу - 15 балів.

Час на виконання.

На виконання всього контрольного завдання відводиться **30 хвилин**.

Мінімальний поріг.

Для успішного складання модульного контролю здобувач повинен набрати не менше 10 балів (60% від максимальної кількості).

Загальні критерії оцінювання тестових завдань:

Бали	Процент виконання	Результат
14-15	-100%	Зараховано
13	83-90%	
12	76-82%	
11	60-75%	
10	60-67%	
0-9	< 60%	Не зараховано

5.4 Індивідуальні завдання та критерії їх оцінювання

До додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності відносять участь здобувачів у роботі наукових конференцій, наукових гуртків здобувачів і проблемних груп, підготовці публікацій, участь у Всеукраїнських олімпіадах і

конкурсах та Міжнародних конкурсах тощо понад обсяги завдань, які встановлені відповідною робочою програмою навчальної дисципліни.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі та виконували певні види додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності, можуть присуджуватися заохочувальні (бонусні) бали за визначену освітню компоненту.

Також, заохочувальні бали можуть нараховуватися, якщо здобувач освіти, наприклад, виконав і захистив певні види робіт, відвідував всі лекції, семінарські й практичні заняття, має власний рукописний конспект лекцій та опрацьований додатковий навчальний матеріал, немає пропусків занять без поважних причин, відвідував додаткові консультації за участі лектора тощо.

Сума заохочувальних балів враховується при виставленні підсумкових балів в заліково-екзаменаційну відомість (але не більше **89 балів** в загальному підсумку) і може бути автоматично зарахована при виставленні підсумкової семестрової оцінки з відповідної освітньої компоненти.

Заохочувальні бали не є нормативними і не входять до таблиці розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти та основної шкали системи оцінювання.

Один захід може бути підставою для виставлення заохочувальних балів лише за однією найбільш релевантною освітньою компонентою.

5.5 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Екзамен. Відбувається згідно з «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ ВНЗ МАУП» <https://maup.com.ua/assets/files/yakist/studcentr/polozhennya-pro-sistemu-ocinyuvannya-rezultativ-navchannya-zdobuvachiv-vishhoi-osviti.pdf>

Орієнтовний перелік питань для комплексного контролю:

- 1 Розкрийте сутність поняття гуманітарно-правових механізмів та поясніть їхнє місце у системі забезпечення національної безпеки.
- 2 Поясніть співвідношення міжнародного гуманітарного права та міжнародного права прав людини.
- 3 Охарактеризуйте систему джерел міжнародного гуманітарного права та їхню ієрархію.
- 4 Розкрийте зміст принципу гуманності та його значення для регулювання збройних конфліктів.
- 5 Поясніть сутність принципу розрізнення та механізми його практичної реалізації.
- 6 Охарактеризуйте роль міжнародного звичаєвого права у системі забезпечення гуманітарної безпеки.
- 7 Розкрийте правові підстави для введення режимів надзвичайного та воєнного стану.
- 8 Поясніть межі допустимого обмеження конституційних прав громадян в умовах кризових ситуацій.
- 9 Назвіть абсолютні права людини, які не підлягають обмеженню за жодних обставин, та обґрунтуйте їхню важливість.

- 10 Охарактеризуйте критерії законності та пропорційності під час застосування заходів державного примусу.
- 11 Розкрийте структуру інституційної архітектури гуманітарно-правового забезпечення безпеки держави.
- 12 Поясніть повноваження центральних органів виконавчої влади у сфері захисту цивільного населення.
- 13 Охарактеризуйте роль сектору безпеки і оборони у забезпеченні дотримання норм міжнародного гуманітарного права.
- 14 Розкрийте мандат та повноваження Міжнародного комітету Червоного Хреста.
- 15 Поясніть механізми взаємодії урядових структур із спеціалізованими агенціями Організації Об'єднаних Націй.
- 16 Охарактеризуйте вплив соціально-гуманітарних криз на загальний рівень національної безпеки держави.
- 17 Розкрийте зміст поняття збройного конфлікту міжнародного та неміжнародного характеру.
- 18 Поясніть правовий статус комбатантів згідно з нормами Женевських конвенцій.
- 19 Охарактеризуйте критерії правомірного набуття статусу військовополоненого.
- 20 Розкрийте стандарти поведінки з військовополоненими та гарантії захисту їхнього життя і гідності.
- 21 Поясніть різницю між законними учасниками бойових дій та найманцями у міжнародному праві.
- 22 Охарактеризуйте правовий статус осіб, які супроводжують збройні сили, але не входять до їхнього складу.
- 23 Розкрийте правові механізми захисту осіб, які опинилися під владою супротивної сторони.
- 24 Поясніть зобов'язання держави щодо забезпечення базових потреб цивільного населення під час збройного конфлікту.
- 25 Охарактеризуйте правовий статус та гарантії захисту внутрішньо переміщених осіб.
- 26 Розкрийте міжнародні стандарти захисту прав біженців та шукачів притулку.
- 27 Поясніть особливості гуманітарно-правового захисту жінок під час збройних конфліктів.
- 28 Охарактеризуйте міжнародно-правові механізми захисту прав дітей у зонах ведення бойових дій.
- 29 Розкрийте правові гарантії діяльності журналістів та працівників засобів масової інформації під час конфліктів.
- 30 Поясніть статус та механізми захисту медичного персоналу згідно з нормами міжнародного гуманітарного права.
- 31 Охарактеризуйте правовий режим захисту духовного персоналу, прикріпленого до збройних сил.
- 32 Розкрийте критерії визначення цивільних об'єктів, що не підлягають нападу.
- 33 Поясніть механізми втрати об'єктом цивільного статусу та перетворення його на законну військову ціль.
- 34 Охарактеризуйте правовий режим захисту медичних установ та санітарного транспорту.
- 35 Розкрийте міжнародно-правові стандарти захисту об'єктів, необхідних для виживання цивільного населення.
- 36 Поясніть заборону нападів на установки і споруди, що містять небезпечні сили.
- 37 Охарактеризуйте механізми охорони культурних цінностей у разі збройного конфлікту.

- 38 Розкрийте поняття критичної інфраструктури та гуманітарні наслідки її руйнування.
- 39 Поясніть обов'язок сторін конфлікту щодо вжиття запобіжних заходів під час нападу.
- 40 Охарактеризуйте правові засади організації та проведення евакуаційних заходів.
- 41 Розкрийте поняття гуманітарних коридорів та умови їхнього функціонування.
- 42 Поясніть принципи надання гуманітарної допомоги: нейтральність, неупередженість та незалежність.
- 43 Охарактеризуйте зобов'язання держав щодо сприяння швидкому та безперешкодному проходженню гуманітарних вантажів.
- 44 Розкрийте правове регулювання діяльності неурядових організацій у зонах гуманітарних криз.
- 45 Поясніть зміст заборони використання голоду серед цивільного населення як методу ведення війни.
- 46 Охарактеризуйте принцип пропорційності під час вибору методів та засобів ведення бойових дій.
- 47 Розкрийте зміст заборони заподіяння зайвих страждань та надмірних ушкоджень.
- 48 Поясніть правові обмеження щодо застосування зброї невибіркової дії.
- 49 Охарактеризуйте міжнародні конвенції, що забороняють використання хімічної та біологічної зброї.
- 50 Розкрийте правовий режим заборони застосування протипіхотних мін та касетних боєприпасів.
- 51 Поясніть обмеження щодо використання запалювальної зброї згідно з міжнародними стандартами.
- 52 Охарактеризуйте зобов'язання держав щодо мінімізації масштабної та довготривалої екологічної шкоди.
- 53 Розкрийте правову кваліфікацію віроломства та його відмінність від військових хитрощів.
- 54 Поясніть гуманітарно-правові проблеми застосування безпілотних літальних апаратів.
- 55 Охарактеризуйте виклики для міжнародного права, пов'язані з використанням автономних систем озброєння.
- 56 Розкрийте проблеми правового регулювання ведення бойових дій у кіберпросторі.
- 57 Поясніть правові межі проведення інформаційних та психологічних операцій.
- 58 Охарактеризуйте підстави міжнародно-правової відповідальності держави за порушення норм гуманітарного права.
- 59 Розкрийте форми матеріальної та нематеріальної відповідальності держави-порушниці.
- 60 Поясніть сутність індивідуальної кримінальної відповідальності за міжнародні злочини.
- 61 Охарактеризуйте поняття та ознаки воєнних злочинів згідно з Римським статутом.
- 62 Розкрийте юридичну природу злочинів проти людяності та їхню відмінність від воєнних злочинів.
- 63 Поясніть поняття злочину геноциду та критерії його доведення у міжнародному праві.
- 64 Охарактеризуйте концепцію командної відповідальності за дії підлеглих.
- 65 Розкрийте правові наслідки виконання явно злочинного наказу військовослужбовцем.
- 66 Поясніть відсутність строків давності для притягнення до відповідальності за найтяжчі міжнародні злочини.
- 67 Охарактеризуйте принцип універсальної юрисдикції та механізми його застосування.
- 68 Розкрийте історію створення та значення міжнародних кримінальних трибуналів для розвитку гуманітарного права.
- 69 Поясніть правовий статус, юрисдикцію та структуру Міжнародного кримінального суду.

- 70 Охарактеризуйте принцип комплементарності у діяльності Міжнародного кримінального суду.
- 71 Розкрийте алгоритм фіксації та документування порушень міжнародного гуманітарного права національними органами.
- 72 Поясніть особливості розслідування воєнних злочинів в умовах триваючого збройного конфлікту.
- 73 Охарактеризуйте стандарти збору доказової бази для передачі матеріалів до міжнародних судових установ.
- 74 Розкрийте значення інформації з відкритих джерел для доведення фактів порушень гуманітарного права.
- 75 Поясніть правові механізми захисту свідків та потерпілих у справах про міжнародні злочини.
- 76 Охарактеризуйте процеси імплементації норм Женевських конвенцій у законодавство України.
- 77 Розкрийте стан відображення міжнародних гуманітарних стандартів у Кримінальному кодексі України.
- 78 Поясніть проблеми та перспективи ратифікації Україною міжнародних договорів у сфері кримінального правосуддя.
- 79 Охарактеризуйте судову практику національних судів щодо розгляду справ про воєнні злочини.
- 80 Розкрийте обов'язки держави щодо поширення знань з міжнародного гуманітарного права.
- 81 Поясніть роль військових юрисконсультів у системі забезпечення законності рішень командування.
- 82 Охарактеризуйте механізми демократичного цивільного контролю за дотриманням прав людини у збройних силах.
- 83 Розкрийте етичні стандарти поведінки фахівця сектору безпеки і оборони.
- 84 Поясніть механізми запобігання корупції та зловживанням у процесі розподілу гуманітарної допомоги.
- 85 Охарактеризуйте роль інституту Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у безпековій сфері.
- 86 Розкрийте значення ефективної комунікації органів влади з населенням для запобігання паніці під час криз.
- 87 Поясніть вплив дотримання гуманітарних стандартів на рівень довіри суспільства до державних інститутів.
- 88 Охарактеризуйте критерії оцінювання ефективності державної політики у сфері захисту цивільного населення.
- 89 Розкрийте сутність інтегрованого підходу до управління гуманітарними ризиками на державному рівні.
- 90 Підсумуйте роль дисципліни Гуманітарно-правові механізми забезпечення безпеки у формуванні професійної компетентності фахівця з національної безпеки.

Шкала відповідності оцінок

Сума балів за всі види	Оцінка ЕСТ8	Оцінка за національною шкалою
------------------------	-------------	-------------------------------

навчальної діяльності		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Політика курсу:

Курс «Гуманітарно-правові механізми забезпечення безпеки» передбачає засвоєння та дотримання принципів етики та академічної доброчесності згідно Кодексу академічної доброчесності МАУП та Положення про запобігання та виявлення плагіату в наукових та академічних текстах у ПрАТ ВНЗ МАУП, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах: всі роботи, доповіді, есе, реферати та презентації мають бути оригінальними та авторськими, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

Оцінювання здобувача освіти орієнтовано на отримання балів за активність на семінарських (практичних) заняттях, а також виконання завдань для самостійної роботи.

Відпрацювання семінарського заняття може здійснюватися у формі опитування, тестування, виконання практичного завдання, розв'язання задачі з відповідної теми.

В кінці вивчення курсу проводиться модульна контрольна робота 1. Результат модульної контрольної роботи для здобувача, який не з'явився на контрольні заходи, є нульовим. У такому разі, здобувач має можливість повторно виконати модульну контрольну роботу.

Не допустимо: пропуск занять без поважних причин; запізнення на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (за винятком дозволу викладача при зверненні до текстів нормативно-правових актів); списування та плагіат.

Рекомендовані джерела (література):

Базова література:

- 1 Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19 листопада 1992 року номер 2801-ХІІ. Верховна Рада України, 1992.
- 2 Голованова І. А., Белікова І. В., Ляхова Н. О. Організація та економіка охорони здоров'я: навчальний посібник. Полтава: Дивосвіт, 2021. 236 сторінок.
- 3 Худяк Ю. О., Пашков В. М., Близнюк В. С. Організаційно-правові засади медичної та фармацевтичної діяльності: навчально-методичний матеріал. Полтава: Дивосвіт, 2016. 408 сторінок.
- 4 Стеценко С. Г., Стеценко В. Ю., Сенюта І. Я. Медичне право України: підручник. Київ: Правова єдність, 2008. 507 сторінок.
- 5 Назаренко В. М. Державне управління системою охорони здоров'я: навчальний посібник. Київ: Центр правової освіти, 2019. 312 сторінок.
- 6 Іванов І. за редакцією. Адміністрування охорони здоров'я: нормативно-правові засади: підручник. Харків, 2020. 256 сторінок.

Допоміжна література:

- 1 Гладун З. С. Державна політика охорони здоров'я в Україні адміністративні та правові проблеми: монографія. Київ: Економічна думка, 2005. 312 сторінок.
- 2 Правило О. І. Принципи управлінської діяльності у сфері охорони здоров'я. Журнал Молодий вчений, 2024, номер 5, сторінки 15–22.
- 3 Правило О. І. Правове регулювання охорони здоров'я в Україні: систематизація законодавства. Журнал Аналітично-порівняльне правознавство, 2024, номер 3, сторінки 45–59.
- 4 Сенюта І. Я. Медичне право: право людини на охорону здоров'я: монографія. Львів: Раковський, 2007. 224 сторінки.
- 5 Циборовський О. М. Шляхи систематизації законодавства в сфері охорони здоров'я: монографія. Київ, 2011. 72 сторінки.
- 6 Горбатова Д. Організаційно-правові засади діяльності Міністерства охорони здоров'я України у карантинний період. Журнал Право і безпека, 2020, номер 6, сторінки 88–97.

- 7 Корнійченко О. О. Адміністративно-правовий статус закладу охорони здоров'я: детермінуючий вплив Міністерства охорони здоров'я України. Журнал Аналітично-порівняльне правознавство, 2025, номер 3, сторінки 138–149.
- 8 Тринчук А. А. за редакцією. Правові проблеми сучасної трансформації охорони здоров'я: збірник матеріалів конференції. Запоріжжя: Запорізький державний медико-фармацевтичний університет, 2023. 96 сторінок.
- 9 Керецман А. О. Організаційно-правова форма підприємництва в охороні здоров'я: методичні рекомендації. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2023. 45 сторінок.
- 10 Нетісівський та колектив авторів. Правові аспекти громадського здоров'я. Журнал Публічна адміністрація, 2024, номер 3, сторінки 55–65.
- 11 Маслянчанська І. О. Адміністративно-правові основи охорони здоров'я в умовах реформ. Журнал Наука і право, 2023, номер 2, сторінки 101–113.
- 12 Міністерство охорони здоров'я України. Центри телемедицини: організаційно-правові аспекти: аналітична доповідь. Київ: Міністерство охорони здоров'я України, 2023. 40 сторінок.
- 13 Аналітика: регуляторна політика в охороні здоров'я. Журнал Юридичний вісник, 2021, номер 4, сторінки 78–89.
- 14 Управління у сфері охорони здоров'я: правові основи організації медичної допомоги: монографія. Одеса: Фенікс, 2018. 384 сторінки.

Інформаційні ресурси:

- 1 Національна бібліотека України імені Володимира Івановича Вернадського. Електронний ресурс: <http://www.nbu.gov.ua>
- 2 Верховна Рада України. Офіційний вебпортал парламенту України. Законодавство України. Електронний ресурс: <http://zakon.rada.gov.ua>
- 3 Президент України. Офіційне інтернет-представництво. Електронний ресурс: <http://www.president.gov.ua>
- 4 Рада національної безпеки і оборони України. Офіційний вебпортал. Електронний ресурс: <https://www.rnbo.gov.ua>
- 5 Організація Об'єднаних Націй. Офіційний вебсайт. Електронний ресурс: <https://www.un.org>

- 6 Міжнародний комітет Червоного Хреста. Офіційний вебсайт. Електронний ресурс:
<https://www.icrc.org>
- 7 Міністерство юстиції України. Офіційний вебсайт. Електронний ресурс:
<https://minjust.gov.ua>
- 8 Міністерство оборони України. Офіційний вебсайт. Електронний ресурс:
<https://www.mil.gov.ua>
- 9 Урядовий портал. Єдиний вебпортал органів виконавчої влади України. Електронний ресурс: <https://www.kmu.gov.ua>
- 10 Європейський суд з прав людини. Офіційний вебсайт. Електронний ресурс:
<https://www.echr.coe.int>